Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi ve Çektiklerimiz

Atsız

ÖTÜKEN

İÇİNDEKİLER

Önsöz 11
Tanımalar ve Tanışmalar 15
Halk Partisi'nin Polisi 23
Sıkıyönetimle Tanışıyorum 33
Sabahattin Ali İle Tanışma 48
Hasan Âli İle Tanışıyorum 54
Reha Oğuz'la Tanışma 65
İsmet İnönü'yü Tanıyorum 83
Kendimi Tanıtıyorum 101
Chp'nin Türkçülere ve Komünistlere Karşı 1944'ten Evvel Tutumu .. 157
Komünizmle İlk Çarpışmam 172
Bir Alıklık Şaheseri 179
İkinci Cihan Savaşı'nda 183
Türkiye'nin Savaşa Girmesi İhtimalleri 192
Türkler Ve Devşirmeler 204
Orhun'un Yeniden Çıkmağa Başlaması 210

Söyleşiler

1. Muallim Nihal Atsız Söylüyor: 219
2. Atsız'la Konuştum… 223
3. Nihal Atsız 230
4. Çeşitli Konular Üzerine Atsız'ın Fikirleri 235
5. Atsız, Dr. Rıza Nur'u Anlatıyor 240
6. Büyük Türkçü Atsız Beğ'in "Son Kale"ye Özel Beyanatı 247

Dizin 259

EDİTÖRÜN NOTU

Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi ve Çektiklerimiz, Atsız'ın, *Büyük Doğu* dergisinin 6 Mart 1959 – 16 Ekim 1959[1] tarihleri arasında haftalık olarak 33 sayı yayınlanan "IX. Dönem"inde tefrika edilen hatıralarını içermektedir. Dergi bu tarihte kapandığı için, 33. sayıda "(Devamı var)" uyarısıyla biten hatıraların devamı gelmemiş ve "X. Dönem"i 30 Eylül 1964'te açılan *Büyük Doğu*'da bir daha Atsız'ın imzası da görülmemiştir. Bu yeni yayında biz hem derginin nüshalarını hem hatıraların kitaplaştırılmış ilk hallerini karşılaştırmalı olarak ele aldık ve bazı eksik ve hataları da bu yolla tâdil ederek daha sağlıklı bir metin ortaya koyduk. Ayrıca metinde, tefrika başlangıçlarını notlandırırken, dipnot numaralarını ve ilk harfleri koyultarak yazı dizisinin nasıl bir bölümlenmeyle neşredildiğini de göstermeye çalıştık. Özgün tefrikada yer alan ve daha önceki neşirlerde kullanılmamış fotoğrafları da ait oldukları fasıllara yerleştirerek metinde geçen ve hakkında fazla malumat verilmeyen birkaç ismi notlarla açıklayıp, 1939-1972 yılları arasında muhtelif dergilerde neşredilmiş altı röportajını bir "Dizin"le birlikte ilave ettik. Röportajları toplayan Arş. Gör. Murat Yılmaz'a teşekkür ederiz.

---

[1] *İslam Ansiklopedisi*'nde Orhan Okay'ın yazdığı "Büyük Doğu" maddesinde son sayının tarihi sehven 10 Ekim 1959 olarak verilmiştir. Bkz. c. 6, s. 514.

Türkçülüğe Karşı Haçlı Seferi ve Çektiklerimiz

Yazan: Atsız

Tanımalar ve Tanışmalar

— I —

ÖNSÖZ

Malatya Heykeli «Devlet Benim!» diyor

Tefrikanın, Büyük Doğu'nun 6 Mart 1959 tarihli 1. sayısında yayınlanan ilk bölümü.

[2]ÖNSÖZ

1944-1945'te bu memlekette bir dram oynandı. Resmî adı "Irkçılar Turancılar dâvası" olan bu oyun, ürpertici, acıklı bölümleri yanındaki güldürücü, katıltıcı sahneleriyle tam bir asrî dramdı. Müellifi, nice böyle eserlerin yazarı olan İsmet İnönü; rejisörü, müellifin her kelimesine sadık kalmak, hattâ kafasından geçenleri anlamak ve aynen sahneye koymak için hiçbir fedakârlıktan çekinmeyen Halk Partisi idi.

Dramın yazılışında müellifin, şüphesiz bir de ilham perisi vardı. Eser sahneye konurken suflörlük dahi eden bu ilham perisi dendiği zaman gözlerde kıvılcımlanan hayalin güzelliği ile bunun çirkinliği arasındaki yakışıksızlığı bilmiyor değilim. Her şeyi ezelde Tanrı yazdıysa İsmet İnönü'ye "Moskof dostluğu"nu yakıştırmış... Yok, bir zehaba göre kendi kaderlerini insanlar çiziyorsa, onu İsmet İnönü kendi adı ile birleştirmiştir. Hiçbiri değil de yalnız tesadüfse, ona da verilecek cevap yok. Tesadüf büyük bir kanundur. Kimini yok yere kahraman, kimini haksızca hain yapan merhametsiz bir kanun...

Yüzünden bin kat çirkin ve berbat mânâsı ile bu ilham perisine ilham zebanisi demek yaraşırdı. Peri dedim. Böyle müellif ve piyese başka türlü peri olamazdı.

Oysaki Türk devlet başkanları için şuur ve gönül kaynağı olacak "kişi" ve "düşünce" mi yoktu?

---

[2] "I", *Büyük Doğu*, 1, 6 Mart 1959 Cuma, s. 11.

Irktan mı arıyorsun? Tonyukuk, Alp Arslan, Çengiz Han, Fatih, Yavuz ve daha niceleri...

Dinden mi istiyorsun? Peygamberler...

Disiplin mi özlüyorsun? Hunlar, Prusyalılar...

Şahane mutlakiyet mi? Osmanlılar...

Demokrasi istiyorsan işte İngiltere, işte Amerika...

İmtiyazsız topluluksa İsviçre; ihtirassız başkansa Washington...

Fakat müellif bunların hiçbirini anmadı. O seçe seçe Moskof'un Stalin'in dostluğunu seçti. Yani ölümü, yani intiharı...

Kendisi bir koltuk kaybettim sanıyor. Koltuk değil, bir güler yüz kaybetti. Tarihin güler yüzünü hiçbir zaman göremeyecek, ebedî hüküm ona iyi bir ad vermeyecek. Tarih, yakışmadıkları yere çıkanları bağışlamamıştır.

* * *

Her dramın bir baş kahramanı olur. Hepsi de birbirinden üstün olmak üzere bunun üç kahramanı var: Hasan Âli Yücel, Falih Rıfkı Atay, Nevzat Tandoğan... Hiçbir şövalye romanında eşi olmıyan üç kahraman, üç silâhşör...

Hasan Âli zekâ ve nüktesiyle, Falih Rıfkı kalemi ve polemiği ile Nevzat Tandoğan polis dayağı ve hapsiyle üç korkunç kahraman ki silahları atom, hidrojen ve kobalt bombalarından daha yakıcı...

Ortaklaşa bir tarafları da var: Üçünün de kökü Türk değil. Tabiî bunu mühim bir şey olduğu için değil, hâtıra kabîlinden arz ediyorum. Gel de ırkçı olma!

Üç silâhşör, yıkıcı silâhlarını Türkçülüğe yöneltip ateş açarak tozu dumana kattılar. Bir ara göz gözü görmedi. Duman sıyrıldıktan sonra bir de baktılar ki silâhları geri tepmiş ve kendilerinin yüzü gözü kapkara olmuştur. Meğer tabancalarındaki barut, barut değil, kömür tozu imiş...

Piyesin perdecileri de vardı. Rejisörden ve müelliften aldıkları işarete göre perdeyi açıp kapayan, fakat dramın heyecaniyle şaşırarak kendilerini de sahnede, üç kahramanla birlikte göstermekten geri kalmayan muhterem ve muhteşem perdeciler...

Baş perdeci: Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Sabit Noyan ve yamakları: Duruşma Yargıcı Birinci Sınıf Askerî Hâkim Cevdet Erkut, Bir Numaralı Sıkıyönetim Mahkemesi Başkanı General Ziya Yazgan ve Savcı Beşinci Sınıf Askerî Yargıç Kâzım Alöç.

Ya alkışçılar? Devlet Radyosu ve basın... Basın yani dördüncü kuvvet… Halkın, hakkın, umumî fikrin aynası olan basın: Piyesi müellifi ve rejisörü çılgınca, coşkunca alkışlıyordu.

Samimî düşünceleri ve vicdanî kanaatleri böyle olduğu için mi? Adam sen de... Samimiyet hayatın en büyük tedbirsizliği, vicdan ise romantik bir kuruntudan ibarettir. Menfaatten ne haber?

Hani hak bellenen bir yola yalnız gidilecekti? Canım, yalnız dedikse o kadar da yalnız değil ya... Korku, dağları bekler... Gideceğiz... Gideceğiz ama Millî Şef'in buyruğu ile ve banknotlarla birlikte gideceğiz. O halde yaşasın cumhuriyet, inkılâp, altı ok vesaire...

Dramın unsurları bununla bitmiş olmuyor. Onun bir de zoraki figüranları var: Sanık Türkçüler... Onlar kendilerine Türkçü diyor ama meğer yanlış söylüyorlarmış. Asıl Türkçü meğer Falih Rıfkı Atay değil miymiş? Meğerse bunlar faşist, gardist, vatan hainleri imiş de kimsenin haberi yokmuş... Bu gardistler Almanlarla birleşerek Millet Meclisini devireceklermiş...

Hepsi iyi, hoş ama şu son fıkra biraz açıklanmağa muhtaç: Demek 1944'te bir de Millet Meclisi varmış... Acayip!..

Sözü uzatmayalım. Sonunda şu oldu ki figüranlar kendilerine verilen rolleri yapmadılar. Delikte gizlenmiş olan süflörün iğrenç yüzünü görmüşlerdi. Üç silâhşörün, kılıç tutmasını bilmedikleri için havaya savurdukları ızgara şişlerine, şakşakçıların bütün yırtınmalarına ve perdecilerin ikide bir perdeyi açıp kapamalarına rağmen figüranlar, suflörün söylediklerini tekrarlamadılar.

Müellifin şekeri arttı, kahramanların ipliği pazara çıktı. Besili rejisöre inme indi. Perdeciler kaçacak delik aradılar. Şakşakçılar... Malûm...

Piyes yarıda kalmış, paradi seyircileri ise hakikati anlamıştı.

TANIMALAR VE TANIŞMALAR

Yazdığım kitap hem bir hâtırat hem bir tarihtir. Kısa bir zaman için Türkiye'yi çalkandıran Irkçılık-Turancılık meselesi fikir tarihimiz bakımından olduğu kadar siyasî tarih yönünden de incelenmeğe değer çaptadır. Vak'anın içinde yaşamış bir insan olarak bu yazdıklarım, gelecek yüzyılın tarihçisi için ana kaynaklardan biri olacaktır.

Her tarih, maksada girmeden önceki hazırlayıcı bir bölümle başlar. Ben de öyle yapacağım. Okuyanların daha iyi anlaması, sebepsiz gibi görünen olayların aydınlanması için bir önünçle başlayacağım.

Halk Partisi'ni Tanıyorum

1930'da Edebiyat Fakültesi'ni bitirdikten sonra Türkiyat Enstitüsü'ne asistan olmuştum. Halk Partisi'ni bu sırada tanıdım. Şöyle ki: 1932 Temmuz'unda Ankara'da toplanan Birinci Tarih Kongresi aklın ve ilmin asla kabul edemeyeceği bir hava içinde bocalar, Bayan Afet'in Köprülü Fuat gibi tanınmış bir profesöre ders vermesi gibi hârikalara şahit olur ve sözüm ona yeni yeni ilim ufukları açıp yeni keşifler yaparken bir Halk Partili, ünlü Profesör Zeki Velidi'yi hiçbir şey bilmemekle suçlandırdı ve: "Zeki Velidi Bey'in Darülfünun'daki kürsüsü önünde talebe olarak bulunmadığıma çok şükrediyorum"[3] dedi.

---

[3] Birinci Tarih Kongresi, 388.

Türk tarihi üzerindeki otoritesi bütün dünyada tanınmış olan Zeki Velidi'yi techil eden bu nevzuhur bilgin, Doktor Reşit Galip'di. Kırkından sonra saz çalmağa başlayanların notaya ve usule pek aldırış etmeyecekleri muhakkak olmakla beraber doktor fazla ileri gitmiş, beni ve Zeki Velidi'nin diğer talebelerini, hatta talebesi olmayanları öfkelendirmişti.[4] Diğer yedi kişiyle birlikte ona derhal bir telgraf çektim:

"Biz ise Zeki Velidi'nin talebesi olmakta iftihar ederiz."

Bir de Zeki Velidi'ye yolladık:

"Tebrik ederiz."

Reşit Galib'e çekilen telgraf, kongrede bulunanların tabirince bomba gibi patladı. Belliydi ki Halk Partisi küçük sesleri bomba gürültüsü sanacak kadar ödlekti.

Kongre ve telgraf temmuz ayında olmuştu. Bizim bomba uğurlu gelmiş olacak ki, 19 Eylül 1932'de Reşit Galib Maarif Vekilliğine getirildi. Devrimci olduğunu göstermeliydi. 13 Ağustos 1933 tarihine kadar süren vekilliği sırasındaki en mühim icraatı, hiç şüphesiz inkılâbı korumak kaygısı ile, beni asistanlıktan alarak Malatya Ortaokulu'na Türkçe öğretmeni diye tayin etmesi oldu (13 Mart 1933).

Halk Partisi ile tanışmağa başlıyordum. Nazik bir eda ile silindir şapkasını çıkararak elini uzatmış ve kendisini takdim etmişti:

- "Bendeniz Halk Partisi..."

Ben de nezakette ondan aşağı değildim.

---

[4] Edebiyat Fakültesi'nin hangi dalından mezun olduğum hakkında, bazan en yakın dostlarımın bile yanıldıklarını görüyorum. Bizim zamanımızda Edebiyat Fakültesi'nin dört dalı, o zamanki tabirle zümresi vardı: Edebiyat, Tarih, Coğrafya, Felsefe. Ben Edebiyat zümresi mezunuyum ki, bugün buna Türkoloji dalı diyorlar. Fakat o zamanki usule göre her zümre talebesi, öteki zümrelerden bir derse haftada iki saat yahut iki derse birer saat devam etmek mecburiyetinde idi. Ben Türk tarihini seçmiştim. Mezun olurken Türk tarihinden de imtihan verdim.

- "Teşerrüf ettim efendim..."

* * *

8 Nisan 1933'te Malatya'da vazifeye başladım. Ömür bir yerdi. Devletin kâğıt parasına pek itibar yoktu. Liraları, daha eksiğine çil Osmanlı kuruşlarıyla değiştiriyor, kahvelerde bu çilleri harcıyorduk. Kahve deyip de geçmemeli... Okuldan çıkan öğretmenler soluğu kahvelerde alır, hararetli tavla maçları yapılırdı. Garsonlar, tıkalı yoldan geçmek istedikleri zaman "Pardon" diye müsaade almasını biliyorlardı.

Halk Partisi'nin tedbirli ve feyizli idaresi sınıflarda da gözüküyordu. Trahomlu talebeler dershanelerin arka tarafındaki ayrı sıralarda otururlardı. Fakat biz ödev kâğıtlarını toplarken hepsini birbirine karıştırmak ihtiyatsızlığını yapardık. Çocukların da ayrılığa pek aldırış ettikleri yoktu.

Birbirlerinin sıralarına geçerlerdi. Öğrencileri trahomlu, trahomsuz diye ikiye ayırmak, milleti ikiye bölmek, belki de bir nevi ırkçılık olsa gerekti. Demokrat millet buna tahammül etmemekte haklıydı. İmtiyazsız, sınıfsız, kaynaşmış bir millet değil miydik? Trahom meselesinde de talebe birbiriyle, biz de talebeyle kaynaşıp gitmiştik.

Bir defa trahomla savaş doktoruna gittimdi. Gözlerim kanlanmıştı. O zaman hükûmet pek müsamahakârmış... 1944'te olsaydı gözü kanlı, katil, faşist diye adamı tevkif ederlerdi. Doktor rint bir adamdı. "Trahom bulaşıcı bir hastalıktır diye tedavi ediyoruz ama aldırma. Bulaşıcı olsa şimdiye kadar hepimize geçerdi." diye kestirip attı. Türkiye'de mikrop olmadığı hakkındaki nazariye doğru çıkıyordu.

Anlaşılan, mikrop denen hayvancağız güllük, gülistanlık yerlerden hoşlanıyordu; çöplük, çöpistanlıklara iltifat

buyurmuyordu. Yahut da doktor İzzeddin Şadan'ın[5] dediği gibi mikrop Pasteur'ün ve Koch'un uydurmasıydı. Kim görmüştü ki? Tanrının yaptığı gözle görülmeyen bu yaratık, insanın yaptığı mikroskopla mı görülecekti?

Malatya'da dört ay kadar kaldım. Edirne Lisesi edebiyat öğretmenliğine tayinim şüphesiz bir yükselişti. Ekselans Halk Partisi bana:

Yüksel ki yerin bu yer değildir,
Öğretmen oluş hüner değildir.

diyordu.

11 Eylül 1933'te Edirne'de işe başladım. Doğrusu Malatya'dan ayrılmak pek kolay değildi. Orada çok orijinal öğretmenler vardı. Ortaokulun Rıza adında bir müdür yardımcısı vardı ki üç ay önceki gazeteleri okur ve bazı makaleleri deftere kopya ederdi. Günü gününe kopya etmeğe yetiştiremediği için o zaman üç aylık bir geri kalış olmuştu. Allah selâmet versin, hâlâ aynı metodla gidiyorsa şimdi İkinci Cihan Savaşı'na başlamış olmalıdır.

Bir tabiiye öğretmeni "Saraç Amca" vardı ki akşamları iki kadeh içince tek başına "müteaddit ordulara karşı" harp ettiğinden bahsederdi.

Fakat Edirne, Malatya'yı hiç aratmadı. Boru değil, Osmanlılara başkentlik etmiş şehirdi. Yahudilerle çingeneler nüfusun yarısını teşkil ettiği, bakımsız olduğu halde yine

---

[5] Psikanalizin Türkiye'deki ilk temsilcisi ve Freud'un da öğrencisi olan İzzeddin Şadan, 1937'de *Ar* dergisini çıkarmış ve 1943'te *Birsam-ı Saadet* adlı kitabını neşretmiştir. Mehmed Niyazi'den öğrendiğimize göre, kitabı, çıktıktan dört gün sonra bütün kitapçılardan toplayıp, *ihtiyacı olanların kitabı aldığı, kalanların da işportaya düşmesini istemediği* gerekçesiyle yakmıştır. [Editörün notu].

de gösterişli bir Türk şehriydi. Ya o camiler ya o Selimiye? Akşamları gönlüm uhreviyetle dolardı.

Erkek Lisesi, Erkek Öğretmen Okulu, Kız Öğretmen Okulu birbirine pek yakın, âdeta bir sacayaktı, öğrenciler uyanık, öğretmenler kalabalık ve çoğu hiç olmazsa insanın iyi gününde iyi kimselerdi.

Ucuzluğa da diyecek yoktu. Şimdi masal gibi gelecek ama, 20-25 kuruşa mükemmel şekilde, âdeta sefahet yaparak bir öğün yemek kâbildi.

Hiç unutmam: Bir öğle vakti lokantada iki çatalla birden yemek yiyen bir adam görmüştüm. Yanlış anlaşılmasın, iki çatalla yemek yiyordu. Görülmeğe değer manzaraydı. O gövdeye göre dört çatalla da yese olurdu ama ben yine yadırgamıştım. Adamcağız 100 kuruştan fazla para ödeyip çıkmış, benim gibi 20 kuruşluk hovardaları şaşkına çevirmişti. Lokanta sahibinden öğrendik, meb'usmuş, yani saylav. Doğrusu, Halk Partisi'ne teşekkür etmeliydik. Ya bu adamın saylaviyetini alıp da büyükelçi diye bir yere gönderseydi?..

Malatya'da olduğu gibi Edirne'de de öğretmenlerin çoğu kendilerini içkiye vermişlerdi. Yalnızlık duygusu benliğimizi sarardı. Herhangi bir şarkı insanı duygulandırmağa yeterdi.

* * *

Edirne'nin Kapalıçarşı'sından ilk geçişimde şaşırmıştım. Dükkâncılar İstanbul Kapalıçarşı'sında olduğu gibi bağırıp çağırmıyor, müşteri kızıştırmıyorlardı. Meğer bütün dükkân sahipleri Türk'müş... Demek hâlâ lonca zamanının ahlâkını yaşatıyorlardı.

Bir gün ortaklaşa bir duygunun dürtüşüyle bir toplantı yapıp milliyetçi bir dergi çıkarmak için konuştuk. Üç okulun hocalarından çoğu hazırdı. Derginin adı üzerinde tar-

tışıldı. Bir iki kişi "Meriç" dedi. Lise müdürü Suut Kemal "İçten" olsun diye orijinal bir fikir attı. Bazıları da "Düşünce"yi beğendiler. Erkek Öğretmen Okulu müdürü Reşat Tardu işi şakaya vurdu: "Meriç kenarında içten bir düşünce olmaz mı?"

Eh, serde Irkçılık, Turancılık var. Turancı bir teklif de benden: *Orhun*!

Ve arkasından şatafatlı bir savunma... Toplantımız o zamanki Millet Meclisivâri bir davranışla bitti: İttifakla kabul.

Derginin sahibi ben olacaktım. Para işlerine Erkek Öğretmen Okulu hocalarından Ali Oğuz bakacak, İstanbul'da bastırılacaktı.

Suut Kemal, Reşat Tardu, Ali Oğuz... Bu isimleri yazmak galiba ifşa kabîlinden bir şey oldu. Ya 1962'de Halk Partisi iktidara gelir de faşist Atsız'la işbirliği yapanları sorguya çekerse... Bir defa yazmış bulunduğum için de artık geriye dönemem. Dönmenin her türlüsünden iğrenirim. O halde bu üç arkadaşa kendilerini kollamak kalıyor. *Orhun*'un ilk sayısı 5 Kasım 1933'te çıktı.

[6]En eski Türk tarihi hakkında epey zamandır topladığım notları "Türk tarihi üzerinde toplamalar" başlığı altında yayınlamağa başladım. Bunun önsözünde de o zaman liselerde okutulan mahut dört ciltlik tarihi tenkit ettim. Bu da ikinci bomba oldu. Doğrusunu isterseniz ben edebiyat değil, atom fiziği ve kimya tahsil etmeliymişim...

Suut Kemal'le Reşat Tardu'da şafak attı. Birincisi lisenin, ikincisi erkek öğretmen okulunun müdürü idiler. Müdür yani Halk Partisi'nin bir zamanki deyimi ile çevirgen... Çevirgenler, doğru dürüst çevirdikleri okullarını bir hidrojen bombasıyla darmadağınık edemezlerdi. O zaman atom ve hidrojen bombaları yoktu ama dinamit vardı. Dinamiti patlatan da kendilerinin ortak oldukları derginin sahibi idi.

---

6 "II", *Büyük Doğu*, 2, 13 Mart 1959 Cuma, s. 11.

Hikmet Bayur

Korku yalnız dağları değil, zat işleri müdürlüklerini de bekler... Çağırıp benimle konuştular. Onlar "illâ" dediler. Ben "lâ" dedim ve sonunda Yavuz Sultan Selimvâri bir sözle tartışmayı bitirdim:

- "Siz ayrılsanız bile ben dergiyi tek başıma çıkarırım!"

Ruhuna rahmet büyük Yavuz! İnsan seni taklit etmekle bile karşısındakileri susturuyor.

Aralık ayının sonlarında birkaç günlük izinle İstanbul'a gelmiştim. Arkamdan 23 Aralık 1933 tarihiyle lisenin resmî bir kâğıdı yetişti:

Vekâlet-i celilenin 27/12/1933 tarihli telgrafiyle Vekâlet emrine alındığınız bildirilmiştir efendim.

Bu işlem, bana bildirilmeden önce İstanbul'da duyulmuş ve yayılmıştı. Vekâlete teşekkür etmeliydim. Çünkü emri telgrafla bildirerek bana verdiği ehemmiyeti gösteriyordu. Demek onlar katında önemli kişilerden olmuştuk. Beni işimden çıkaran Vekâlet-i celîlenin o zamanki vekîl-i celîli Hikmet Bayur'du.[7]

Halk Partisi kendisini bana tanıtırken maskesini biraz aralamış, o güzelim yüzünün bir parçasını göstermişti.

30 Aralık 1933'te Maarif Vekâletinin Zat İşleri Müdürlüğü, Edirne Lisesi'ne resmî bir yazı yazarak vekâlet emrine alınmamın sebeplerini bildirdi. Edirne Lisesi de 3 Ocak 1934'te bana bu yazının suretini gönderdi.

Zat İşleri Müdürlüğü, benim hareketim, öğretmenlerin terfi ve tecziyeleri hakkında elde mevcut kanunun cezaya ait hükümlerinin hiçbirisine uymamakla beraber inkılabımızın millî kültür prensiplerine aykırı olduğu için öğretmenlik yapamayacağımı bildiriyordu.

Maske düşmüş. Halk Partisi'nin suratı sırıtmıştı. Bir yüzdü ki sormayın gitsin:

Nâmubarek yüzü bin Nil ü Fırât'ı kurutur.

Ben kötü kişi olunca *Orhun*'a para vererek yardım eden öğretmenler, yani ülkü ortaklarım benimle ilgilerini kesip bunu çok imzalı bir yazı ile bana bildirdiler. Yaya kalmış tatar ağasına benziyordum ama, hani yakışmıyor da değildi. Ne de olsa serde Turancılık vardı.

---

[7] Yusuf Hikmet Bayur (1891 – 1980), *Türk İnkılâbı Tarihi* adlı eseriyle de bilinen ve Maarif Vekilliği yaptığı dönemde meşhur Üniversite Reformu gerçekleştirilen siyasetçi ve tarihçi. Ayrıca *Hindistan Tarihi*, *Yeni Türk Devleti'nin Haricî Siyaseti*, *Atatürk Hayatı ve Eseri* adlı kitapları da bulunmaktadır.